

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра публічного управління та підприємництва (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

В.О. Шведун

«28» серпня 2021 року

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Державна влада та громадянське суспільство

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: **Дегтяр А.О., професор, доктор наук з державного управління, професор**

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

 (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Публічного управління та підприємництва (№ 601)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д.н. з держ. упр. прор.

(науковий ступінь та вчене звання)

 (підпис)

В.Т. Коваленко
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування вч. фак. № 6

 (підпис)

Д.В. Кошарні
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Дегтяр Андрій Олегович, д.н. з держ. упр., професор, заслужений діяч науки і техніки України. З 2020 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Публічна політика у сфері соціально-гуманітарного розвитку;
- Теоретико-прикладні проблеми державного управління в Україні;
- Публічна служба та місцеве самоврядування;
- Методи прийняття управлінських рішень;

Напрями наукових досліджень:

- організаційно-аналітичне забезпечення прийняття та реалізації державно-управлінських рішень;
- публічне управління соціально-гуманітарним розвитком України;
- державне регулювання соціально-економічних процесів в Україні.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – відповідно до навчальних планів.

Обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 56 годин, самостійної роботи здобувачів – 64 години.

Форми здобуття освіти – денна, дистанційна, заочна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Вступ до фаху, Історія та культура України, Правові засади публічного управління та адміністрування.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Державне електронне урядування, Публічна служба, Організаційно правові засади державного управління, Публічне управління та адміністрування

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Формування у студентів теоретичних і практичних знань з теорії, методології, методики та організаційних основ процесу взаємодії влади та громадянського суспільства; вивчення практики взаємодії державної влади та громадянського суспільства в зарубіжних країнах; ознайомлення із передовим вітчизняним досвідом в сфері розвитку взаємодії влади та громадянського суспільства; освоєння механізмів організації розвитку взаємодії влади та громадянського суспільства в умовах адміністративної реформи; формування навиків практичного мислення та роботи в умовах реформування механізму влади.

Завдання

Формування у студентів належного рівня знань щодо сутності, завдань, принципів та складових елементів державної політики в галузі взаємодії державної влади та громадянського суспільства; теоретичних та практичних основ використання сучасних підходів до розвитку взаємодії державної влади та громадянського суспільства; методологічних основ та засобів організації розвитку взаємодії державної влади та громадянського суспільства.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові):

- Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.
- Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.
- Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.
- Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні результати навчання і він буде:

- знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Взаємодія суспільства та влади: сутність, еволюція та сучасний стан

Тема 1. Суспільство та влада як суб'єкти взаємодії

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Практичне заняття за темою 1*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Феномен влади. Громадянське суспільство. Механізм взаємодії суспільства та влади.

Тема 2. Історична еволюція взаємодії суспільства та влади

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.*
- *Практичне заняття за темою 2*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Ранній капіталізм та ідея громадянського суспільства. Світові філософи про громадянське суспільство і державу. Громадське життя в Україні і теорії громадянського суспільства.

Тема 3. Громадянське суспільство, політична система суспільства і держава

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Практичне заняття за темою 3*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Формування концепції громадянського суспільства. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства. Становлення громадянського суспільства в Україні. Поняття та структура політичної системи суспільства.

Тема 4. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в Україні

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.*
- *Практичне заняття за темою 4*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Конституція України про гілки влади в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут Президента та державне управління. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Регіональні органи державного управління.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
 - *Обсяг аудиторного навантаження: 2 година*
 - *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
 - *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*
- Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Взаємодія державної влади та громадянського суспільства в сучасних умовах розвитку України

Тема 5. Поняття і основні форми взаємодії суспільства та влади

Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
 - *Практичне заняття за темою 5*
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Поняття взаємодії суспільства та влади. Роль держави у розвитку громадянського суспільства. Принципи і форми взаємодії суспільства та влади..

Тема 6. Сучасні методи і механізми взаємодії суспільства та влади

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
 - *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.*
 - *Практичне заняття за темою 6*
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 години.

Забезпечення прозорості влади та її комунікацій із суспільством. Сучасні методології взаємодії суспільства та влади. Надання послуг громадянам органами державної влади та місцевого самоврядування.

Тема 7. Демократична, соціальна, правова держава

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
 - *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин.*
 - *Практичне заняття за темою 7*
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Демократія як форма реалізації народовладдя. Форми та інститути демократії як прояв державної влади. Принципи демократії – основа організації і функціонування державної влади. Концепція правової держави: виникнення та розвиток. Поняття і ознаки правової держави. Поняття і ознаки соціальної держави. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні..

Тема 8. Правове регулювання суспільних відносин

- *Форма занять: лекція, практичне заняття. самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Практичне заняття за темою 8*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.

Поняття правового регулювання суспільних відносин. Способи, методи та типи правового регулювання. Правовий режим. Види правового регулювання. Механізм правового регулювання суспільних відносин.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Контрольна робота *«Дослідження окремих аспектів процесу взаємодії державної влади та громадянського суспільства»*

Контрольна робота передбачена навчальним планом і передбачає написання та презентацію студентом творчої роботи, спрямованої на розкриття 3 питань з наведеного нижче переліку. Вибір питань студент узгоджує з викладачем на установчій сесії. Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і практичних занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів та обдумування студентом питань відповідно до обраної тематики. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі практичні рекомендації.

Контрольна робота повинна бути підготовлена студентом індивідуально. Вона надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві, а її результати презентуються під час її захисту та відповідей на поставлені запитання.

Контрольна робота має висвітлювати:

- основні теоретичні положення за обраною темою;
- практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування;
- висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження;
- перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Контрольна робота має бути оформлена як документ Microsoft Word формату A4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш контрольної роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; питання роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання контрольної роботи. За титульним аркушем слідує план контрольної роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг контрольної роботи визначається вмінням студента стисло і водночас вичерпно розкрити тему: узагальнити теоретичні напрацювання за напрямом, що розглядається, оцінити їх прикладне значення, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-15 сторінок.

Обов'язковою вимогою є чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [N, с. М] (N означає номер джерела у наведеному в кінці їх переліку, а М – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в контрольній роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Перелік використаних джерел (не менше 7 позицій) оформляється згідно з діючими правилами. У контрольній роботі мають бути обов'язково викладені авторські висновки та пропозиції.

Перелік питань для виконання контрольної роботи

1. Уявлення про громадянське суспільство в період античності та Середньовіччя.
2. Розвиток ідеї громадянського суспільства в Новий час.
3. Ідея громадянського суспільства в політичних вченнях просвітителів.
4. Розвиток ідеї громадянського суспільства в українській політичній думці.
5. Т. Парсонс та А. Грамші про громадянське суспільство.
6. Ю. Хабермас про громадянське суспільство як сферу відкритості та громадського дискурсу.
7. Роль громадянського суспільства в розвитку демократії (М. Уоррен, М. Ховард).
8. Взаємодія громадянського суспільства та держави в концепціях авторів ХХ ст. (Т. Янссон, Е. Внук-Липинський).
9. Погляди Дж. Александера на сутність громадянського суспільства.
10. Концепції громадянського суспільства, розроблені в період третьої хвилі демократизації (А. Міхнік, С. Хантінгтон, Г. О'Доннелл, Ф. Шміттер).
11. Сучасні підходи до розуміння сутності громадянського суспільства.
12. Структура громадянського суспільства: системний, інституційний та секторний підходи.
13. Фактори становлення і розвитку громадянського суспільства.
14. Функції громадянського суспільства.
15. «Замінники» громадянського суспільства.
16. Глобальне громадянське суспільство: поняття та сутність.
17. Причини появи глобального громадянського суспільства.
18. Основні актори глобального громадянського суспільства.
19. Сучасні інформаційні технології та глобальне громадянське суспільство.
20. Функціонування громадянського суспільства в світлі глобальних проблем сучасності.
21. Передумови дослідження сутності правової держави.
22. Поняття та ознаки правової держави.
23. Права людини та їх гарантії в Україні як один із головних принципів правової держави.
24. Еволюція поглядів на співвідношення держави та громадянського суспільства у політичній думці.
25. Формування механізму інтеракції інститутів громадянського суспільства і держави.
26. Теоретичні моделі взаємодії громадянського суспільства і держави.
27. Політико-правова основа взаємодії між неурядовими організаціями та державними структурами в Європі.
28. Інституційна основа взаємодії громадянського суспільства та уряду.
29. Державна політика та механізм фінансування неурядових організацій та громадських ініціатив.
30. Формування політико-правових основ для зародження та становлення громадянського суспільства в Україні.
31. Сучасний стан політико-правового забезпечення взаємодії держави та

громадянського суспільства в Україні.

32. Інституційні структури, що забезпечують взаємодію державних органів виконавчої влади з громадянським суспільством.

33. Процедури взаємодії влади з суспільством: слухання, діалог, партнерство та інші.

34. Оптимізація взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства.

35. Загальні засади функціонування громадянського суспільства в Україні.

36. Тенденції формування соціальної, правової держави та громадянського суспільства в Україні.

37. Детермінанти оптимізації розвитку громадянського суспільства та моделі його взаємодії з державою.

38. Місце і роль конкретизації права у механізмі правового регулювання.

39. Правова ідеологія як складовий елемент механізму державно-правового регулювання.

40. Правове регулювання та правовий вплив: теоретичні аспекти

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...8
Виконання і захист практичних робіт	0...2	6	0...12
Модульний контроль 1	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...8
Виконання і захист практичних робіт	0...2	6	0...12
Модульний контроль 2	0...20	1	0...20
Контрольна робота	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів. Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Достатньо знати групи основних ознак адміністративного процесу в органах публічного управління в площині внутрішньої (закритої ззовні) діяльності органів публічної влади з надання державних послуг; вміти проводити аналіз нормативно-правового забезпечення управління адміністративними процесами надання державних послуг. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо сучасних механізмів управління адміністративними процесами надання державних послуг в Україні, вміти виміряти продуктивність, результативність та ефективність надання державних послуг, мати уявлення про шляхи вдосконалення механізму управління адміністративними процесами в наданні державних послуг в Україні. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=3936>
- Сайт кафедри k601@khai.edu
- Електронний каталог науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "ХАІ". - Режим доступу: <https://library.khai.edu/catalog>
- Методика підготовки інформації про державні послуги // http://www.guds.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=38484&cat_id=36272
- www.president.gov.ua – сайт Президента України
- www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

- www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України
- www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

12. Рекомендована література

Базова

1. Бойчук М. А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. – К. : Атлант ЮЕмСІ, 2017. – 207 с.
2. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; авт. кол.: Сурмін Ю. П., Михненко А. М., Крушельницька Т. П. та ін. – К. : НАДУ, 2019. – 388 с.
3. Громадянське суспільство : проблеми і напрями інституційного розвитку : навч. посіб. / уклад. : Ю. П. Сурмін, Т. П. Крушельницька, В. В. Карлова та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2018. – 56 с.
4. Громадянське суспільство в Україні: становлення та розвиток : навч. посіб. / кол. авт. : А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук та ін. – К. : УкрСІЧ, 2019. – 347 с.
5. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник / кол. авт. : А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко та ін. – К. : НАДУ, 2019. – 210 с.
6. Якубовський О. П., Бутирська Т. О. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії. – О. : ОРІДУ НАДУ, 2020. – 198 с.

Допоміжна

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : Вежа, 2017. – 522 с.
2. Від розвитку громад до європейського майбутнього. – К. : ЛАТ & К, 2017. – 39 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – Л. : Літопис, 2020. – 318 с.
4. Гонюкова Л. В. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. В. Гонюкова ; за наук. ред. Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2019. – 390 с.
5. Грембергер М. Граждане как партнеры. Руководство ОЭСР по информированию, консультациям и активному участию общества в разработке политического курса : пер. с англ. / М. Грембергер. – М. : Весь мир, 2020. – 120 с.
6. Громадянське суспільство: історія та сучасність / за ред. Т. В. Розової. – Одеса : Юрид. л-ра, 2019. – 342 с.
7. Жуков В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В. Жуков, В. Скуратівський. – К.: УАДУ, 2018. – 200 с.
8. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х. : Магістр, 2019. – 312 с.
9. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні: Монографія. – К. : Вид-во НАДУ, 2017. – 284 с.
10. Концептуальні засади державної політики в соціогуманітарній сфері на регіональному рівні: експертні матеріали: навч. посіб. / В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, П. К. Ситник та ін. – К. : НАДУ, 2018. – 80 с.
11. Концептуальні засади суспільного розвитку: управлінський вимір : монографія / А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук, І. О. Кресіна та ін. ; за ред. А. М. Михненка. – К. : УкрСІЧ, 2019. – 355 с.
12. Михеев В. А. Основы социального партнерства: теория и политика: Учеб. для вузов. – М.: Экзамен, 2017. – 448 с.

13. Моделі політичної комунікації: політичні партії та громадянське суспільство / Ю. Тищенко, П. Байор, М. Товт, С. Горобчишина. – К. : Агентство «Україна», 2019. – 147 с.
14. Серант А. Й. Зв'язки з громадськістю у системі місцевих органів влади: монографія / А. Й. Серант. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2018. – 198 с. 27
15. Соціальне партнерство і державна політика: від теорії до практики демократизації державного управління : монографія / В. М. Мартиненко (кер. авт. кол.), О. М. Крутий, А. В. Стойка та ін. – Х. : Магістр, 2019. – 251 с.
16. Суспільні відносини та розвиток: теорія, історія, практика : монографія / А. М. Михненко (кер. авт. кол.), О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, О. В. Соснін. – К. : НАДУ, 2019. – 395 с.
17. Участь громадян у прийнятті державних рішень. Партнерська взаємодія влади і громадських інститутів в Україні: загальна методологія запровадження, міжнародний досвід / за заг. ред. І. Попова. – К.: УНЦПД, 2018. – 32 с.